

FORMULARI I SYLLABUSIT TË LËNDËS
BAZAT E SHKENCAVE NATYRORE ME METODOLOGJI I

Të dhënat bazë të subjektit	
Njësia Akademike:	Universiteti i Prizrenit "Ukshin Hoti", Fakulteti i Edukimit
Titulli i kursit:	Bazat e Shkencave të Natyrës me Metodologji II
Niveli:	Elementare
Statusi i kursit:	Bachelor
Viti i studimit:	Zgjedhor
Numri i orëve në javë:	4 ^d , Semestri ^{VII}
Vlera e kredisë – ECTS:	2 +1
Koha / vendndodhja:	5
Ligjërues:	Fakulteti i Edukimit
Detajet e kontaktit:	Prof.asoc.dr. Rifat Morina
Njësia Akademike:	rifat.morina@uni-prizren.com

Përshkrimi i kursit	Ky kurs synon të thellojë njohuritë themelore në biologji dhe njëkohësisht të zhvillojë kompetencat metodologjike për mësimdhënien e saj në arsimin fillor. Lënda trajton konceptet bazë të biologjisë si qeliza, organizimi i trupit të njeriut, ciklet jetësore, ekosistemet, biodiversiteti, shëndeti dhe higjiena, duke i integruar ato me strategji didaktike të përshtatura për moshat e vogla. Theksi vendoset në mësimin përmes përvijës, eksperimenteve të thjeshta, aktiviteteve praktike dhe edukimit në natyrë, me qëllim që studentët të aftësohen për të transformuar përmbajtjen shkencore në mësim të kuptueshëm, tërheqës dhe zhvillimor për nxënësit e arsimit fillor
Objektivat e kursit:	Objektivi parësor i kësaj lënde është fuqizimi i studentëve për të sintetizuar dhe zbatuar njohuritë që kanë marrë në shkencat e natyrës. Studentët do të zhvillojnë aftësinë për të përdorur në mënyrë efektive këto njohuri në kontekste praktike dhe teorike dhe për të përcjellë dhe transferuar të kuptuarit e tyre te të tjerët, veçanërisht në mjediset arsimore ose mësimore. Lënda synon të kultivojë aftësitë në analizën kritike, komunikimin dhe shpërndarjen e njohurive, duke i përgatitur studentët për të frymëzuar dhe edukuar nxënësit e ardhshëm në fushën e shkencave natyrore.
Rezultatet e të nxënit:	Pas përfundimit të këtij kursi, studenti do të jetë në gjendje të: Njohuri • Shpjegojë konceptet themelore biologjike të përshtatura për arsimin fillor. • Përshkruajë proceset bazë jetësore dhe rëndësinë e tyre në mjedis. • Kuptojë lidhjen ndërmjet biologjisë, shëndetit dhe edukimit mjedisor. Aftësi • Hartojë plane mësimore të bazuara në metoda aktive. • Realizojë eksperimente të thjeshta biologjike në mënyrë të sigurt. • Përdorë mjete vizuale dhe materiale didaktike për lehtësimin e të nxënit.

	- Zhvillojë aktivitete në natyrë si pjesë e procesit mësimor. Kompetenca - Aplikojë qasje ndërdisiplinore në mësimdhënien e biologjisë. - Promovojë ndërgjegjësim mjedisor dhe shëndetësor tek nxënësit. - Reflektojë kritikisht mbi praktikën mësimore dhe ta përmirësojë atë. - Veprojnë si mësues–hulumtues në kontekstin e edukimit shkencor.		
Kontributi në ngarkesën e studentëve (duhet të korrespondojë me rezultatet e të nxënit)			
Aktiviteti	orët	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	2	15	30
Ushtrim teorik/laboratorik	1	15	15
Praktikoni punën			
Kontaktimi me pedagogun/konsultimet	1	10	10
Ushtrime në terren	0	0	0
Afatet e mesme, seminare	4	2	8
Detyrë shtëpie	1	10	10
Koha individuale e kaluar për të studiuar (në bibliotekë ose shtëpi)	2	15	30
Përgatitja përfundimtare për provimin	10	2	20
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuiz, provim përfundimtar)	2	10	20
Projekte, prezantime etj.	2	1	2
Gjithsej			145

Metodat e mësimdhënies	Metodat e mësimdhënies në këtë lëndë bazohen në një qasje aktive dhe bashkëkohore, ku teoria ndërthuret vazhdimisht me praktikën. Përveç ligjëratave interaktive, studentët angazhohen në punë në grupe, diskutime, analiza rastesh dhe realizim të eksperimenteve të thjeshta biologjike të përshtatshme për arsimin fillor. Theks i veçantë i kushtohet të nxënit përmes përvojës dhe aktiviteteve në natyrë, duke i ndihmuar studentët të lidhin konceptet shkencore me realitetin. Përdorimi i mjeteve vizuale, projekteve praktike dhe reflektimit pedagogjik synon zhvillimin e kompetencave profesionale për mësimdhënie efektive dhe kreative në shkencat e natyrës.
Metodat e vlerësimit	Vlerësimi i parë: 30% Vlerësimi i dytë: 25% Detyrat e shtëpisë ose angazhimet e tjera / ditari i punës së studentëve, seminar: 10% Pjesëmarrja; 5% Provimi përfundimtar: 30% gjithsej 100%
Letërsia	
Literatura bazë:	ë
Literaturë shtesë:	

Plani i hartuar i studimit:		
javë	Ligjëratat që do të mbahen	
Java e parë :	Qeliza si njësia bazë e jetës (Qeliza bimore dhe shtazore, dallimet themelore, modele didaktike)	Ndërtimi i një modeli 3D të qelizës bimore dhe shtazore me materiale ricikluese. Hartimi i një mini-plani mësimor 30-minutësh për klasë.

Java e dyte:	Organizimi i trupit të njeriut (Sistemet kryesore: tretës, frymëmarrës, qarkullues – si t'i mësojmë në fillore)	Krijimi i një posteri didaktik për një sistem të trupit. Simulim i një ore mësimi me metoda aktive (role-play).
Java e tretë:	Shqisat dhe perceptimi (Roli i shqisave në të nxënit dhe eksperimente të thjeshta)	Projektim dhe realizim i 5 eksperimenteve të thjeshta për shqisat. Reflektim mbi rëndësinë e përvojës shqisore në të nxënit.
Java e katërt:	Rritja dhe zhvillimi i organizmave (Cikli jetësor i bimëve dhe kafshëve – metoda praktike)	Projekt praktik: Mbjellja e farave dhe mbajtja e ditarit të vëzhgimit. Ndërtimi i ciklit jetësor me materiale vizuale.
Java e pestë:	Bimët dhe pjesët e tyre (Rrënja, kërcelli, gjethet, lulja – eksperimente me mbirje)	Analizë e një bime reale dhe identifikimi i pjesëve. Hartim i një aktiviteti interaktiv për klasën fillore.
Java e gjashtë:	Vlerësimi i parë i ndërmjetëm	Test teorik + analizë praktike e një plani mësimor.
Java e shtatë:	Fotosinteza e thjeshtuar për moshat e vogla (Si ta shpjegojmë pa formulime kimike komplekse)	Krijimi i një shpjegimi vizual pa formula kimike. Ndërtimi i një loje didaktike për procesin e fotosintezës.
Java e tetë:	Klasifikimi bazë i organizmave (Bimë, shtazë, mikroorganizma – lojëra klasifikimi)	Organizim i një loje klasifikimi me kartela. Hartim i një aktiviteti bashkëpunues për klasën
Java e nëntë:	Ekosistemet dhe zinxhiri ushqimor (Shembuj lokalë – qasje vizuale)	Ndërtimi i një zinxhiri ushqimor me shembuj lokalë. Analizë e ndikimit të ndërhyrjes njerëzore në një ekosistem.
Java e dhjetë:	Mikroorganizmat dhe higjiena (Bakteret, viruset – ndërgjegjësim shëndetësor)	Demonstrim praktik për përhapjen e mikrobeve (me ngjyra/miell). Hartim i një fushate edukative për nxënësit.

<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Biodiversiteti dhe rëndësia e tij (Shembuj nga flora dhe fauna e Kosovës)	Identifikimi i 5 specieve lokale dhe prezantim i rëndësisë së tyre. Projekt poster mbi ruajtjen e biodiversitetit.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Trashëgimia dhe ngjashmëritë familjare (Koncept i thjeshtuar i gjenetikës)	Analizë e tipareve familjare (shembuj ilustrues). Hartim i një aktiviteti të thjeshtuar për gjenetikën bazë.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Shëndeti dhe ushqimi i balancuar (Roli i lëndëve ushqyese – metoda aktive)	Analizë e një menuje ditore dhe vlerësimi i balancës ushqyese. Hartim i një loje edukative për ushqimin e shëndetshëm.
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Edukimi në natyrë si mjet për të nxënë biologjinë (Vëzhgimi në terren, kopshti shkollor, projekte praktike)	Planifikim i një ore mësimore në natyrë. Projektim i një mini-kopshti shkollor.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Vlerësimi i dytë i ndërmjetëm	Prezantim projekti metodologjik + reflektim pedagogjik

Politikat akademike dhe rregullat e sjelljes:
Pjesëmarrja aktive, respektimi i orarit dhe komunikimi profesional në klasë janë të domosdoshme. Përdorimi i pajisjeve elektronike lejohet vetëm për qëllime mësimore. Çdo sjellje që cenon mjedisin akademik trajtohet sipas rregullave universitare.